

*Absztraktok / Abstracts***Szabó József****Kultúrtörténeti értékek mediatizációja és alkalmazásuk a múzeumandragógiában****Absztrakt**

A kultúr-andragógia olyan diszciplína, amely a kultúra és a nevelés kapcsolatát, azokat az oktatási és kulturális intézményekben dolgozó szakemberek által használt módszereket és eszközöket tanulmányozza, amelyek segítségével a kultúra átadása és megértése hatékonyabbá válik. Hipotézisem, hogy a kultúr-andragógia egyik kiemelt területe a média, ezen belül is a helyi média. Mivel a legtöbb média egység közvetlen kapcsolatban áll a térség múzeumaival és muzeális intézményeivel, így össze tud gyűjteni és feldolgozni minden olyan témát, ami a lakosság számára érdekes lehet. A múzeumokkal, a tudományos élet és az egyetemek szakembereivel együttműködve tudja feltárni és bemutatni a lokális kulturális és kultúrtörténeti értékeket a különféle felületeken. A tanulmányban a Médiacentrum Debrecen Kft kultúr-andragógia jellegű, elsősorban kultúrtörténeti munkáját mutatjuk be. Ez rávilágít arra, hogy az országban működő közel száz helyi televízió és média üzemeltető milyen fontos szerepet tölt be a kulturális értékek felkutatásában, megőrzésében és az információ továbbításában. Az összegyűjtött anyagokból kiderült, hogy a debreceni média tudatosan, már 2001 óta foglalkozik a helytörténeti emlékek gyűjtésével és filmes formában történő feldolgozásával, 2023-ig több mint 40 filmet készített, és a régióhoz kapcsolódó emlékeket a föld minden országából felkutatta. Sikerült összegezni mindazokat a kultúrtörténeti emlékeket, amikről a média filmeket, anyagokat készített. A kapott információk ezen a példán keresztül rávilágítottak arra, hogy a helyi média az egyes régiók kulturális értékeinek őrzője és az erről szóló tájékozódás központja.

Kulcsszavak: kultúr-andragógia; média; kultúraközvetítés

József Szabó**Mediatization of cultural historical values and their application in museum andragogy****Abstract**

Cultural and educational pedagogy is a discipline that studies the relationship between culture and education, examining the methods and tools used by professionals in educational and cultural institutions to make the transmission and understanding of culture more effective. My hypothesis is that one prominent area within cultural and educational pedagogy is media, particularly local media. Since most media outlets have direct connections with local museums and cultural institutions, they can gather and process topics that may be of interest to the public. By collaborating with museums,

experts from the scientific community, and universities, they can explore and present local cultural and historical values through various platforms.

In this study, we present the cultural and educational pedagogical work of Média-centrum Debrecen Kft, primarily focused on cultural history. It highlights the significant role played by nearly a hundred local television and media operators in discovering, preserving, and disseminating cultural values in the country. The materials collected revealed that the media in Debrecen has been consciously engaged in collecting historical artifacts since 2001 and processing them in film format. By 2023, they had produced over 40 films and uncovered historical memories related to the region from all over the world. The study successfully summarized all these cultural-historical artifacts that the media had transformed into films and materials. Through this example, the gathered information emphasized that local media serves as the guardian of each region's cultural values and a central point for acquiring information about them.

Keywords: culturandragogie; media; cultural transmission

Németh Balázs

A múzeumok változó szerepei a felnőtt tanulók készségeinek formálásában – Trendek és kérdések a készségek európai évében (European Year of Skills 2023)

Absztrakt

Ez a rövid írás azt mutatja be, hogy a felnőttek tanulásának aktuális trendje és kérdései rámutatnak a felnőttek tanulását ösztönző múzeumi szerepek változásaira, különös tekintettel a készségek fejlesztésére irányuló tanulási programok és szolgáltatások szerepére.

Noha a Készségek Európai Éve programjait főleg a foglalkoztatási célú készségfejlesztés szemlélete uralja, mégis a Szociális Jogok Európai Pillérének üzenetei alapján a felnőttek tanulását fejlesztő szakembereknek fel kell hívniuk a figyelmet arra, hogy a társadalmi integráció és beilleszkedés abban az esetben lehet sikeres az egyén számára, amennyiben a folyamatos, tehát életen át tartó tanulás révén erősödhetnek és megújulhatnak úgy az alapkészségek, mint az ún. soft skill-ek, melyek fejlesztésében a múzeumok lényeges szerepet játszanak. E folyamat sikere pedig attól függ, hogy a tanulási részvételt támogató hatékony módszerek milyen módon járulnak hozzá a transzformatív, a megtapasztalásra és együttműködésre építő tanuláshoz reflektív környezetben.

A múzeumi lifelong learning sokfélesége érzékelteti, hogy a felnőttek tanulásának hatékonysága és szükséglet-orientáltsága összefügg intergenerációs és interkulturális összefüggésekkel, melyek kiegészülnek a digitális és technológiai kihívások, a COVID-pandémia, valamint a globalizáció és a válságok okozta nehézségekkel. Mindezek alapján jelezzük, hogy a múzeumok négy irányban formálják szerepüket:

- felelős a társadalmi és közösségi véleményformálóként folyamatokban részt vesz a befogadás, aktív és demokratikus állampolgárság és a méltányos magatartás megjelenítésében;
 - karakteres kulturális szereplőként és véleményformálóként hozzájárul a kreatív, a sokféleségre épülő, ugyanakkor az identitásra és a kritikus gondolkodásra egyaránt építő felfogások formálásához;
 - oktatási szereplőként erősítik a hatékony tudás- és készség-megosztást a múzeumi lifelong learning sokféleségével akár személyes részvételre, akár virtuális együttműködésekre építve;
 - a fenntarthatóságot szem előtt tartó és azt képviselő tudatos véleményformálóként rámutatnak a környezeti érzékenyítés, a szolidaritás témájára orientáló és a felnőtteket cselekvéssel jobb helyzetbe hozó tanulások szerepére;

Ezen felelősséget is magában hordozó irányok erősítik azt a célt, hogy a múzeumok, melyek egyébként is összekapcsolják a felnőttek tanulásában a részvétel és a teljesítmény kérdéseit a kollaboratív és a párbeszédre, dialógusra építő tanuló-központú felfogással, eredményesen járulhassanak hozzá a felnőttek készségeinek, továbbá aktív állampolgárként felelősségeik gyakorlásának igényéhez. Ennek alapján a múzeumok értékes közösségi felnőtt-tanulási térként részt vehetnek a társadalom és a környezet tudatos, fenntartható formálásában.

Kulcsszavak: készségek; tanulás; lokális és globális közötti közösségek

Balázs Németh

Changing roles of museums in skills development of adult learners - Trends and issues in the European Year of Skills 2023

Abstract:

This short paper will argue that some major trends and issues of adult learning in Europe strongly refer to the changing roles of museums in enhancing adult learning with specific skills development through specific programmes and services. The European Year of Skills will certainly be dominated by employment focused narratives of skills and skills development. However, adult learning professionals must underline that, according to European Pillar of Social Rights, that not only employment, but also social cohesion and integration can only be advanced in case both basic and transversal skills of adults will strongly be developed through lifelong learning activities. This process highly depends, amongst several key issues, on participatory actions combined with effective methods for adult learners to make learning transformative, experiential and collaborative to be combined with reflective environments.

The diversity of lifelong learning in museums across Europe has demonstrated an effective and needs-oriented focus to adult learning with intergenerational and inter-

cultural aspects, but also sensitive responses to several challenges from digital/technological to pandemic and the different faces of globalised crisis and conflict. Therefore, changing roles of museums will be related to four domains:

- social and community roles as stakeholder for inclusion, active democratic citizenship and equity;
- cultural roles as stakeholder for creativity, diversity and attention to identities, respect and critical thinking;
- educational roles as stakeholder for collecting and sharing good knowledge and skills through museum lifelong learning from place to virtual;
- roles in sustainable dimensions as stakeholder for environmental sensitivity, solidarity and empowerment;

Consequently, such roles will help in demonstrating that museums, by connecting participation and performance in adult learning to collaborative and dialogical learner-orientations, may enhance meaning, values and better skills of learners as active citizens in order to exercise responsibilities. In this way, museums can be considered as valuable places for adult and lifelong learning in communities for change in society and environment.

Keywords: skills; learning; community in between global and local

Nagy Júlia

A magyarországi látogatói elvárások változásai a múzeumokkal, látogatóközpontokkal, vár- és kastélykiállításokkal szemben (2019-2023)

Absztrakt

Az Innotime Hungary Kft 2019 óta minden második évben országos online kérdőíves kutatást végez, amelynek célja, hogy felmérje, ki, mikor, miért és milyen gyakran keresi fel a múzeumok, várak, kastélyok és látogatóközpontok kiállításait, illetve hogyan változnak a vendégek elvárásai az örökségturisztikai bemutatóhelyekkel szemben. 2021-ben épp a COVID idején készült a kutatás, így az idei felmérés már azokra a kérdésekre is választ ad, hogy vajon a pandémia során megfogalmazott vendégigények csak átmenetiek voltak, vagy hosszabb távon is éreztetik-e a hatásukat.

A kutatásból körvonalazódik, hogy az elmúlt négy évben jelentősen megváltoztak a kiállítások interpretációs megoldásaival kapcsolatos hazai vendégigények: a fizikai interakcióra épített fizikai és digitális megoldások helyett egyre inkább előtérbe kerül egy új típusú, komplex, teljes térhasználaton alapuló élménytér iránti igény, amely lehetőséget teremt arra, hogy különösebb erőfeszítés nélkül biztosítsa a szellemi jóllakottság érzését a látogatóknak.

Használják-e, szeretik-e a látogatók a kiállításokhoz vagy múzeumokhoz kapcsolódó audioguide-okat és mobil applikációkat? Mit jelent a vendégek számára az interaktivitás fogalma? Szükségesek-e a vendégek szerint a digitális interaktív eszközök, illetve milyen elvárásai vannak a fenntarthatóság kapcsán a látogatóknak az örökségturisztikai bemutatóhelyekkel szemben? A kutatási eredmények ezekre a kérdésekre is válaszokat adnak.

Kulcsszavak: látogatói elvárások; kiállítási interpretáció; fenntartható múzeum

Júlia Nagy

Changes in Hungarian visitor expectations of museums, visitor centers, castle and palace exhibitions (2019-2023)

Abstract

Since 2019, Innotime Hungary Ltd. has been conducting online surveys every second year nationwide. The aim has been assessing who, when, why and how often visits the exhibitions of museums, castles, palaces, and visitor centers, as well as to know how the expectations of guests change in connection with heritage tourism exhibition sites. In 2021, the research was carried out during the time of COVID, which means that the survey in 2023 can also answer the questions regarding whether the guest demands made during the pandemic were only temporary, or whether they will have an impact in the long term.

The research shows that in the last four years Hungarian guest demands regarding interpretation methods for exhibitions have changed significantly. Instead of physical and digital solutions based on physical interactions, the need for a new type of complex, experience-based space which has a creative and spatial-aware interior design is increasingly coming to the fore, which creates new opportunities to provide visitors with a sense of mental satisfaction without much effort.

The research also provides answers for the following questions: whether visitors use and like audioguides and smartphone applications related to exhibitions or museums, what the concept of interactivity means to guests, whether digital interactive tools are necessary according to guests, and what expectations visitors have of heritage tourism exhibition sites in relation to environmental, social and economic sustainability.

Keywords: visitor expectations; exhibition interpretation; sustainable museum

Koltai Zsuzsa

Múzeumi tanulás a rezilienciáért – Múzeumi reziliencia a közösségekért

Absztrakt:

Tanulási és közösségi programjai és szolgáltatásai, valamint a világ és jelenségeinek értelmezését elősegítő kiállítások szervezése révén, továbbá a múltra és a jelenkorra reflektáló párbeszéd színtereként a múzeum a társadalmat számos területen támogató intézménnyé vált napjainkra. A pandémia, illetve a világot érintő számos krízis ráirányította a figyelmet a múzeumok társadalmi reziliencia erősítésében betöltött szerepére, valamint a múzeumok saját rezilienciájának fontosságára.

A tanulmány a múzeumi rezilienciával, valamint a múzeumok reziliencia erősítésében betöltött szerepével kapcsolatos nemzetközi szakmai törekvések és az utóbbi időben megjelent szakirodalmak következtetései mellett a Szász Tudományos, Kulturális és Turisztikai Minisztérium „Szász Vendégprofesszor” programja keretében a szerző által lebonyolított „A múzeumi tanulás szerepe a periférikus régiók rezilienciájának erősítésében – Komparatív kutatás Görlitz kerületben és Baranya megyében” című átfogó vizsgálat Baranya vármegyére vonatkozó egyes eredményeit ismerteti.

A rétegzett mintavételi eljárásra épített kutatásra a Baranya vármegyei muzeális intézményekben és örökségi helyszíneken dolgozó múzeumpedagógusok, múzeumigazgatók, szakemberek bevonásával 2022 októbere és decembere között lebonyolított strukturált interjúk keretében került sor. Az írás azokat a reziliencia erősítése szempontjából releváns múzeumi/örökségi tudásközvetítési gyakorlatokat ismerteti, amiket empirikus kutatása keretében a szerző Baranya vármegyében tárt fel.

Kulcsszavak: múzeumi tanulás; reziliencia; Baranya vármegye

Zsuzsa Koltai

Museum learning for resilience - Museum resilience for communities

Abstract

Through its learning and community programs and services, as well as the organization of exhibitions that facilitate the interpretation of the world and its phenomena, and as a scene for dialogue reflecting on the past and the present, the museum has become an institution that supports society in many areas nowadays. The pandemic and the numerous crises affecting our world have focused attention on the role of museums in strengthening social resilience, as well as the importance of museums' own resilience. In addition to reviewing international professional endeavors and literature conclusions related to museum resilience and the role of museums in strengthening resilience, the study reveals results for Baranya county from the author's comprehensive research entitled „The Role of Museum Learning in Strengthening the Resilience in Peripheral

Regions — Comparative Research in Görlitz and Baranya Counties”. The author conducted her empirical research within the framework of the "Saxon Visiting Professor" program of the Saxon Ministry of Science, Culture and Tourism.

The research, based on a stratified sampling procedure, took place in the framework of structured interviews conducted between October and December 2022 with the involvement of museum educators, museum directors and specialists working in museum institutions and heritage sites in Baranya County. The paper describes the museum/heritage knowledge transfer practices relevant to the strengthening of resilience, which the author discovered in Baranya county as part of her empirical research.

Keywords: museum learning; resilience; Baranya county

Vásárhelyi Tamás

Múzeumok új, környezeti nevelési szerepkörben a fenntarthatóságért

Absztrakt

Az emberiség jelen helyzetében a viszonylagos jólétből és az informatikai forradalomból fakadó újabb szabadság (vagy annak illúziója) sokak számára elfedi a kisebb-nagyobb kríziseket (háborúk ökotúdiummal, gazdasági válság, társadalmi válság, szegénység, és az egész mögött értékválság, túlfogyasztás, globális klímaváltozás és biodiverzitás-krízis). A globális környezeti problémákkal három évtizede foglalkozik az ENSZ szintjén az emberiség (a Riói konferencia, 1992 óta), és rengeteg előrelépés dacára a globális, és legtöbb helyen a helyi környezet állapota folyamatosan romlik.

A (tágra értelmezve) emberi fogyasztás kiszolgálásából élő, a fogyasztás mesterségesen fokozott növeléséből élő, illetve meggazdagodó emberektől hiába várjuk, hogy hosszú távon gondolkozzanak. Minden felelősen gondolkozó értelmiségi szerepben fontos volna viszont egyrészt odafigyelni a kiváltó okokra, pertraktálni azokat, másrészt pedig olyan viselkedési és életmintákat felmutatni, amelyek a krízisekből kifelé vezető úton vannak.

A környezeti nevelés évtizedek óta törekszik ember és környezete megalapozott, hosszú távon fenntartható viszonyára oktatni és nevelni. A múzeumpedagógia, a közösségek kulturális örökségének azonosításával, őrzésével és terjesztésével alternatív, és rendszerint kisebb környezeti terhelést jelentő tevékenységekre ösztönöz, ilyenek felé fordítja a figyelmet. A nevelési gyakorlat mindkét ága mutat hasonló értékeket és használ hasonló módszereket.

Jelen írásban keressük az azonosságokat, és az egymást kiegészítő, segítő különbségeket, megmutatjuk, hogy a két terület együttműködésének hazánkban múltja van, és eredményei vannak. Mindezt annak érdekében, hogy a múzeumoknak a fenntarthatóságra nevelésben lehetséges szerepét nyomatékosítsuk.

Kulcsszavak: fogyasztás; ökológiai lábnyom; partnerség

Tamás Vásárhelyi

Museums in new, environmental education role for sustainability

Abstract

In the current state of humanity, the new freedom (or the illusion of it) resulting from relative prosperity and the information revolution, is for many people masking the crises, both large and small (wars with ecocide, economic crisis, social crisis, poverty, and behind it all, the crisis of values, overconsumption, global climate change and biodiversity crisis). Global environmental problems have been addressed at the UN level for three decades (since the 1992 Rio Conference) and despite much progress, the state of the global and, in most places, the local environment continues to deteriorate.

People who live to serve human consumption (in the broadest sense), and who get rich by artificially increasing consumption, are not expected to think in the long term. In any responsible intellectual role, however, it is important, on the one hand, to pay attention to the causes, to discuss them and, on the other hand, to show patterns of behavior, and life that are the way out of the crisis.

For decades, environmental education has sought to educate and train people for a sound, long-term sustainable relationship with their environment. Museum education, by identifying, preserving and disseminating the cultural heritage of communities, encourages and directs attention towards alternative activities, usually with a lower environmental impact. Both branches of education show similar values and use similar methods.

In this paper, we seek to identify the similarities and complementary and mutually supportive differences, and to show that the two fields have a recent history of cooperation and achievements in Hungary. This is done in order to underline the potential role of museums in sustainability education.

Keywords: consumption; ecological footprint; partnership

Galambos Henriett - Borbély-Roberts Katalin

Fenntarthatósági elvek beépítése a Szépművészeti Múzeum működésébe

Absztrakt

A cikk első része azt a folyamatot mutatja be, melynek során a Szépművészeti Múzeum az energiaválság okozta rendkívül nehéz helyzetet lehetőségként használta fel a teljes intézményi működés átvilágítására. A kezdetben megfogalmazott Energiamegtakarítási tervet a múzeum magasabb szintre emelte és Fenntarthatósági tervvé alakította át, melyben stratégiai szinttől operatív szintig végiggondolva, az intézmény teljes működésére kiterjedő, globális megközelítést alkalmazott az egyes intézkedések vonatkozásában. E lendületes fejlődési folyamat a tervek szerint a Szépművészeti Múzeum fenntarthatóság területén kifejtett társadalmi szerepvállalásának különböző megnyilvánulásaiban fog kicsúcsosodni. A cikk érzékeltetni kívánja azoknak az átgondolt intézkedéseknek a rendszerét, mellyel Szépművészeti Múzeum valós intézményi adottságokból és lehetőségekből kiindulva valóban olyan útra lépett a fenntarthatóság terén, ahonnan már nincs visszaút.

A cikk második része az energiamegtakarítási és a fenntarthatósági terv egyik kiemelt területére, az időszaki kiállításokhoz kapcsolódó bejövő, illetve kimenő kölcsönzésekre fókuszál. A gyűjtemények mobilitása, illetve a műtárgyakhoz való minél szélesebb körű hozzáférés iránti igény továbbra is nagy, de ahogy arra nemzetközi példák is rávilágítanak, az eddig alkalmazott gyakorlat már nem fenntartható. A tanulmány a téma főbb területeit, így a kiállítótérben biztosítandó klimatikus viszonyok, a műtárgyak szállítmányozása, csomagolása, a felelősségvállalás, valamint a műtárgyat kísérő szakemberek (kurírok) témaköreit megvizsgálva mutatja be az intézmény által már korábban is alkalmazott, illetve újonnan bevezetett fenntarthatósági intézkedéseket, valamint az azokkal kapcsolatos tapasztalatokat, problémákat.

Kulcsszavak: múzeum; fenntarthatóság; stratégia

Henriett Galambos - Katalin Borbély – Roberts

Implementing the principles of sustainability into the operations of the Museum of Fine Arts, Budapest

Abstract

The first part of the article presents the process during which the Museum of Fine Arts, Budapest took advantage of the extremely difficult situation caused by the energy crisis and used it as an opportunity to overview the entire operation of the institution. The museum raised the initially formulated Energy Saving Plan to a higher level and transformed it into a Sustainability Plan, in which, broken down from the strategic level to the operational level, a global approach covering the entire operation of the institution was applied to the individual measures. According to the plans, this dynamic deve-

lopment process will culminate in the different manifestations of the social responsibilities of the Museum of Fine Arts in the area of sustainability. The article perceives the system of serious thinking and well-developed measures with which the Museum of Fine Arts, based on institutional capabilities and opportunities, has truly set foot on a path in the field of sustainability from which there is no turning back.

The second part of the article focuses on one of the key areas of the energy saving and sustainability plan: the incoming and outgoing loans related to temporary exhibitions. The demand for the mobility of collections and the widest possible access to artworks is still great, but, as international examples show, the current practice is no longer sustainable. The study examines the main areas of the topic, such as the climatic conditions to be ensured in the exhibition space, transportation, packaging of the artworks, liability, as well as the experts accompanying the artworks (couriers) and presents old and newly adapted measures, along with the related experiences and problems.

Keywords: museum; sustainability; strategy

Nagy Magdolna

Az ipari örökség közösségformáló szerepe európai múzeumok gyakorlatában

Absztrakt

A „Múzeumi tükröződés: társadalom és környezet” X. Országos és VI. Nemzetközi Múzeumandragógiai Konferencia helyszíne Miskolc volt, ahol különösen aktuális a rendezvény központi témaköréhez szorosan kapcsolódó ipari örökség kérdésköre – nem véletlen, hogy a konferenciaszervezők egy szekciót szenteltek neki. Az ipari örökség a kelet-közép-európai múzeumok részére egyrészt megkerülhetetlen tárgya tudományos kutatásoknak, a gyűjteményezési munkának és kiállításoknak, másrészt kihívás a múzeumi ismeretátadásnak. A tanulmány három posztindusztriális környezetben működő európai múzeum, a katowicei Sziléziai Múzeum, a sheffieldi Kelham Sziget Múzeum és az Öntöde – Brüsszeli Ipari és Munkaügyi Múzeum példáján keresztül világít rá az ipari örökséget használó kulturális intézmények lehetséges szerepére a környezeti és társadalmi fenntarthatóság vonatkozásában, kitérve a múzeumok és közösségeik kapcsolatának vizsgálatára is. A jógyakorlatok kiválasztásánál szempont volt, hogy az intézmények eltérő társadalmi és gazdasági környezetben működjenek és különböző finanszírozási háttérrel rendelkezzenek, megkeresve ugyanakkor ezen példákban megfigyelhető hasonló fejlesztési és működési mintákat. Az egykori iparnegyedek rehabilitációja nem lehet teljes a szűkebb és tágabb környezetük megújítása nélkül, ezért a települések és településrészek környezettudatosságának vizsgálatát is érinti a tanulmány. A bemutatott európai példák Magyarországra vetítve is relevánsak lehetnek.

Kulcsszavak: ipari örökség; városi rehabilitáció; közösségi múzeumok

Magdolna Nagy

The community-forming role of industrial heritage in the practice of European museums

Abstract

Miskolc was the location of the 'Museum reflection: Society and Environment' X. National and VI. International Conference on Museum Adult Education, where the issue of industrial heritage, which is closely related to the central topic of the event, is especially relevant – this is the reason why the conference organizers have dedicated a section to this topic. Industrial heritage is, on the one hand, an unavoidable subject for scientific research, collection work and exhibitions for Central and Eastern European museums. On the other hand, it is a challenge for museum knowledge transfer. Through the example of three European museums operating in a post-industrial environment, the Silesian Museum in Katowice, the Kelham Island Museum in Sheffield and La Fonderie - Brussels Industrial and Labor Museum, the study shows the possible roles of cultural institutions using industrial heritage in terms of environmental and social sustainability. It includes the examination of the relationship between museums and their communities as well. When selecting best practices, it was important that the institutions operate in different social and economic environments and have different funding backgrounds. At the same time, also similar development and operational patterns can be observed in these examples. The rehabilitation of the former industrial areas cannot be complete without the renewal of their narrow and wider environment, therefore the study also affects the examination of the environmental awareness of settlements and related districts. The presented European examples may also be relevant for Hungary.

Keywords: industrial heritage; urban rehabilitation; community museums

Kapusi Krisztián - Bereczki Zoltán

Örökzöld rozsdá - Miskolc nehéz nehézipari örökségéről könnyedén

Absztrakt

Miskolc és környéke, mindenekelőtt Diósgyőr-Vasgyár és a perencesi bányatelep kiemelt gazdasági jelentősége jó ideje megszűnt, az ipari örökség építményei megállíthatatlanul pusztulnak. A romok között élők mentalitása változóban van: a rendszerváltás utáni kiábrándult elutasító attitűd visszaszorul, a város nehézipari múltja egyre markánsabb részévé válik a helybéliek identitásának. A rengeteg csalódás közepette talán sikertörténetnek is nevezhető a civilek által inspirált szemléletformálás.

Miskolc ipari örökségének öntudatos felvállalása, fokozódó respektusa ma már az utcán is szembe jön pólók, sapkák, tetoválások formájában.

Kulcsszavak: Miskolc; civil társadalom; ipari örökség

Krisztián Kapusi - Zoltán Bereczki

Evergreen Rust - Lightly about the heavy industrial heritage of Miskolc

Abstract

Miskolc and its surroundings, above all Diósgyőr-Vasgyár (the Diósgyőr steelworks and its colony) and the mining settlement Pereces, have ceased to be of major economic importance for a long time, and the buildings of the industrial heritage are unstoppably being destroyed. The mentality of the people living among the ruins is changing: the disillusioned, dismissive attitude after the regime change is receding, the city's heavy industrial past is becoming an increasingly prominent part of the local residents' identity. In the midst of so many disappointments, the formation of attitudes inspired by non-governmental organisations can perhaps be called a success story. The self-conscious acceptance of Miskolc's industrial heritage and its growing respect can now be seen on the streets in the shape of T-shirts, hats, tattoos.

Keywords: Miskolc; civil society; industrial heritage

Joó Julianna

A hely szelleme – múzeumpedagógia egy gyűjtő otthonában

Absztrakt:

Az Iparművészeti Múzeum filiája az intézmény első főigazgatója, a neves műgyűjtő Ráth György tulajdona volt. A látogató vendégségbe érkeznek: a gyönyörű enteriőrökben és a látványtárban a múzeum szecessziós gyűjteményét fedezheti fel, továbbá Ráth György egykori otthonának képtárát és historizáló ebédlőjét is megcsodálhatja. A Ráth-villa enteriőrjében, illetve kerámia és üveg látványtárában a múzeumpedagógiai foglalkozásokon a feladatok típusai is illeszkednek a korosztály lélektani jellemzőihez, ahol az identitás alakulása olyan tevékenységek révén formálódik és ölt testet, mint a saját vélemény, gondolat megfogalmazása. Nagy hangsúlyt fektetnek az affektív módszer, a különböző érzékszervekre ható – a tapintással, szaglással, hallással vagy ízleléssel kapcsolatos – tevékenységek alkalmazására. Hiszen ez a módszer felkelti az érdeklődést a műalkotás iránt, a fantáziát is fejleszti és segíti a jobb megfigyelést és az ismeretek rögzülését. Az érzékelésfejlesztő foglalkozások növelik a motivációt a feladatok elvégzésére, illetve segítenek a hosszabb távú érdeklődés kialakításában. A látványtárban létrehozott eredeti régi tárgyakból összeállított hands-on asztal és az öltözőszoba viseletei minden korosztály számára kipróbálhatóak és szinte mindegyik múzeumpe-

dagógiai foglalkozáson használjuk ezeket. A gyerekek tárgymásolatokat, valódi alapanyagokat, művészi eszközöket, érdekes antik tárgyakat vehetnek a kezükbe, vizsgálhatnak meg alaposan, megismerve tulajdonságaikat, anyagukat, elkészítésük módját.

Kulcsszavak: múzeumpedagógia; affektív módszer; tér és rendeltetése

Julianna Joó

The spirit of the palace – Museum education in a collector's home

Abstract:

The villa of the Museum of Applied Arts originally belonged to the first director of the museum and esteemed art collector György Ráth. The atmosphere makes guests feel as if they have come for friendly visit while they explore the Art Nouveau collection of the museum within its spectacular interiors and exhibitions, as well as the art gallery and historically accurate dining room of György Ráth's former home. The type of museum education activities offered within the interiors of the Ráth villa and its ceramic and glass collections correspond to the psychological characteristics of the age groups involved, whose sense of personal identity develops and forms through activities where, for example, they are able to voice their own opinion on matters. There is a major emphasis on the use of the affective method, which includes activities that involve various sense, such as touch, scent, hearing, or taste. This method helps to capture the participant's attention towards the exhibits, develops imagination, improves observational skills and makes knowledge acquisition more memorable. Perception developing activities motivate participants to complete task and develop long-term interest towards subject. The exhibitions includes a hands-on desk with original antiques items and dressing room where different clothes of the period can be tried on by all ages; both of which are used during almost every museum education activity. Children are allowed to touch, hold, and examine reproduction items, original raw materials, art tools and interesting antiques, allowing them to get know their properties, materials and how each was made.

Keywords: museum education; affective method; place and function

Frank Gabriella – Nemcsics Ákos

Emlékház és galéria Budapest peremén

Absztrakt:

Nemcsics Antal és felesége, Takács Magda festőművész azt kívánta, hogy haláluk után a Ferihegyi repülőtér közelében lévő műteremházuk közösségi célokat, gazdag életművük és a kortárs képzőművészet kiemelkedő alkotóinak bemutatását szolgálja. Kívánságuknak megfelelően a hagyaték szakszerű megőrzését és hatékony bemutatását szem előtt tartva az örökösök – sok családon belüli és kívüli segítségével – alig 10

hónap alatt kiállítóhelyé és a nagyközönség számára rendszeresen látogathatóvá tették a pestszentlőrinci Nemcsics házat, és ezzel 2020-ban a Nagykörúton túli Budapest fontos kulturális színterét hozták létre.

A Nemcsics Emlékház és Színország Galéria a 100 000 lakost számláló 18. kerület egyetlen magántulajdonú kulturális épülete, amely egyrészt eredeti helyszínén mutatja be a művész házaspár munkásságát, másrészt évente több - hasonló formanyelvet használó - kortárs művész időszaki kiállításával várja a látogatókat, illetve rendszeres múzeumpedagógiai foglalkozásokat és kutatási lehetőséget kínál az interdiszciplináris művészetek és a színelmélet iránt érdeklődőknek.

Ebben a rövid összefoglalásban majd három év tapasztalatai alapján azt kívánjuk „jó gyakorlatként” bemutatni, hogyan sikerült – nem kis munkával és összefogással – létrehozni Budapest peremén egy elismert, gazdag életművet őrző emlékházat és egyúttal a modern magyar képzőművészetet népszerűsítő galériát, illetve, hogy milyen nehéz egy ilyen „kulturális különlegességet” megfelelő intézményesített keretek és anyagi biztonság nélkül fenntartani.

Kulcsszavak: Nemcsics Antal; emlékház; nemzeti örökség

Gabriella Frank – Ákos Nemcsics

Memorial house and gallery on the outskirts of Budapest

Abstract:

Antal Nemcsics and his wife, Magda Takács, a painter, expressed their wish that their studio building near Ferenc Liszt International Airport be utilized for community purposes and serve as a showcase for their rich life's work and the outstanding artists of contemporary fine art, after their passing. In accordance with their wishes, the heirs took on the responsibility of expertly preserving and effectively presenting the legacy. With the help of both family members and local supporters, in just 10 months, they transformed the Nemcsics House in Pestszentlőrinc into an exhibition space and made it regularly accessible to the general public. As a result, they created an important cultural venue in Budapest beyond the Grand Boulevard in 2020.

The Nemcsics Memorial House and Színország Gallery is the only privately owned cultural building in the 18th district, which has a population of 100,000. It showcases the work of the artist couple on its original location, and annually welcomes visitors with a series of temporary exhibitions by famous contemporary artists who employ similar modern artistic language. Additionally, it offers regular museum educational programs and research opportunities for those interested in interdisciplinary arts and color theory.

Based on the experiences of nearly three years, in this short summary, we aim to present as a "good practice" how, with considerable effort and collaboration, we managed to establish a memorial house on the outskirts of Budapest that preserves a re-

cognized and rich artistic legacy, while also promoting modern Hungarian fine art through a gallery. On the other hand, we want to draw attention to the difficulty of sustaining such a "cultural gem" without appropriate institutional frameworks and financial security.

Keywords: Antal Nemcsics; memorial house; national heritage

Kondor Boglárka

Líceumi Lelécelés – Hogyan szökj meg Petőfivel Selmecebányáról?

Absztrakt

Az Evangélikus Országos Múzeum 'A mi Sándorunk – Petőfi az evangélikus oktatás útvesztőiben' című kiállításához kapcsolódó szabadulószoza a múzeum pincéjében, mely a 'Líceumi Lelécelés' nevet kapta, több korosztály számára is izgalmas kalandokat tartogat. A maximum 15 fős nyomozós játék elsősorban az általános-és középiskolák diákjait tekinti célközönségének, azonban családok, gyülekezetek vagy akár egyéni látogatók számára is jelenthet izgalmas időtöltést, hétköznapi és hétvégén egyaránt, előzetes bejelentkezést követően. A kiállítás tematikájához szervesen kapcsolódó, történelmet, irodalmat és matematikát ötvöző szabadulószozában a rejtvények helyes megfejtése után a látogatók együtt szökhetnek meg az ifjú Petrovics Sándorral a selmecebányai líceumból, miközben megismerhetik a híres költő diákéveit. Jelen tanulmány bemutatja, miként vált a múzeumi ismeretterjesztés egyik fontos elemévé a hat hónapon keresztül működő szabadulószoza és milyen célközönség számára jelent ideális programot. Részletezem továbbá azt is, hogy a számos eszközt, tárgyat és furfangos segédletet tartalmazó, szórakoztató és élményalapú tanulásra épülő játék hogyan válik alkalmassá egyes készségek fejlesztésére, mint a rendszerszintű gondolkodás, vagy miként fejleszti a szociális képességeket, mint az alkalmazkodást, valamint a kooperációt, és ezáltal miért válik izgalmassá főként az iskolás korosztály számára.

Kulcsszavak: szabadulószoza; élményalapú tanulás; modern ismeretterjesztés

Boglárka Kondor

Escape from the Lyceum – How can you escape with Petőfi from Selmecebánya?

Abstract

In the new temporary exhibition of the Lutheran Central Museum, entitled 'Our Alexander – Petőfi in the Labyrinth of the Lutheran Education' visitors can find a lot of exciting adventures for all ages. One of these programs is the 'Escape from the Lyceum', which is an escape room in the museum's basement, which is ideal for maximum 15 persons. The detective game is aimed primarily for primary and secondary school stu-

dents, but it can also be an exciting pastime for families, congregations or even individual visitors, both on weekdays and weekends, after previous registration. In the escape room exercises combine school subjects, for example History, Literature and Maths. During visitors solve the different puzzles and quizzes, they can learn about the famous poet's student years. At the end of the detective game, due to correct answers, players can escape from the Lyceum of Selmecebánya, the last lutheran school that Petőfi attended. This study shows, how the escape room, which operated for six months, became an important element of museum education and which are the target audiences, for that this game can be an ideal program. I will also write about, that, how the fun and experience-based learning game, which includes many tools, objects and clever aids, becomes suitable for the development of certain skills such as systemic thinking, or how can it develop social skills such as adaptation and cooperation, and why does it become an exciting challenge, especially for students.

Keywords: escape room; experiential learning; modern dissemination of knowledge

Hajdú Ildikó

Kortárs – zene – művészet: Kortárs képzőművészeti gyűjtemény szerepe és lehetőségei a Bartók Béla Zeneművészeti Intézet művészettörténeti előadásában

Absztrakt:

A tanulmány azt vizsgálja, hogyan lehet az egyetemi zeneművészeti képzésben részt vevő hallgatókat a kortárs művészetten keresztül megismertetni a művészettörténettel, illetve hogyan lehet a kortárs művészet iránti érzékenyítésen keresztül erősíteni a korunk sokrétű, fragmentált művészeti világa iránti nyitottságot. A hallgatókat általánosan jellemzi a képzőművészet és elsősorban a kortárs művészettel szembeni idegenkedés. Jelen tanulmány keretei között olyan alternatív módszerek kerülnek megfogalmazásra, amelyek az órák során gyakorlati tapasztalatok alapján a legsikeresebbek voltak. Ebben egyaránt jelentős szerephez jutott a kortárs művészetből kiinduló diszkurzus, illetve a Herman Ottó Múzeum tagintézményének, a Miskolci Galéria kortárs képzőművészeti gyűjteményének, illetve a kiállítások aktív használata. Az 1980-as évektől létrejövő gyűjtemény elsősorban a 20. század második felének művészetét mutatja be, leginkább sokszorosított grafikákon keresztül. E gazdag anyag ugyanakkor mind a zenei, mind a történeti párhuzamok felépítésére lehetőséget biztosít, amely kiegészíti, gazdagítja a művészettörténeti tematikát. Emellett a műtárgyak múzeumi többletjelenítésén keresztül a muzeológia, muzealizálás folyamatát, a hallgatóknak a múzeumi környezetben való aktív részvételének erősítéséhez is hozzájárul az élményalapú megközelítésen keresztül.

Kulcsszavak: kortárs művészet; diszkurzív megközelítés; érzékenyítés

Ildikó Hajdú

Contemporary art and music: The role and possibilities of the contemporary art collection as part of the art history lectures of the Bartók Béla Faculty of Music

Abstract:

The aim of this study is to examine how university students of the Bartók Béla Faculty of Music, University of Miskolc can be introduced to art history through contemporary art and to foster openness towards today's diverse and fragmented art world through sensitization towards contemporary art. In general, students show aversion towards fine arts and contemporary art in particular. The most successful alternative methods are presented within the framework of this study, based on practical experience gained during lectures. Engaging in discourse based on contemporary art was a significant factor in the development of these methods, along with the active use of the contemporary art collections and exhibitions of the Miskolc Gallery, a member institute of the Herman Ottó Museum. The art collection of the Gallery was established in the 1980s with a primary focus on showcasing the art of second half of the 20th century through multiplied graphics. It is a rich collection, which presents several potential musical and historical parallels that can complement and enrich the subject of art history. Apart from the additional meaning carried by various artworks, this experience-based approach also reinforces the active participation of students in the fields of museology, museumization and a general museum environment.

Keywords: contemporary art; discursive approach; sensitization

Blahoslav Rozbořil- Andrea Kaňková

Transformation of Educational Work in State-established Galleries in the Czech Republic – Situation in the Moravian Gallery

Abstract

The paper deals with the transformation of educational activities in relation to other activities and strategies towards the public in state-established galleries in the Czech Republic. The case study of the Moravian Gallery in Brno highlights the opening up of the gallery to the public and the introduction of new formats for working with the public. It is a mono-layered process that may not be perceived very positively by the art theoretical community.

The professional community perceives new promotion formats such as the extension of animation activities to elements of gamification in the case of institutions with long traditions and ties to high culture, as an invasion of low-culture elements.

Economic considerations are also a target of criticism: the criterion for the success of a gallery for the founder is the growth or retention of visitors. However, the innovation of educational programmes and the audience development plan do not generate

growth in attendance, but above all bring the a transformation of the spectrum and the structure of the visitor base.

The solution to the dilemma of elitist versus egalitarian orientation seems obvious: if a museum institution is to be visible and attractive, it must necessarily be in the egalitarian pole in the competition between attractive media and social networks, otherwise it will become an exclusively academic institution. It is questionable to what extent the new strategies for working with audiences are functional in the Czech environment as a manifestation of the democratisation of art in cultural institutions.

Keywords: art education; gamification; interactive zones

Lenka Burešová

Innovation in gallery education: Art experimental workshops in the Moravian Gallery

Abstract

The framework of this paper describes my own experience as an independent gallery educator in a museum institution, implementing a "classic educational format" focusing on experiential teaching activities for schools, practical teaching activities for the public in order to develop a "new educational format" for teaching within a gallery space.

These formats of a gallery educational activities were tested in the Moravian Gallery in Brno, Czech Republic and a series of free-time artistic and experimental workshops called ARTS'UP_ ART ON EX were created and open to the public. The gallery term for these activities was coined as "edutainment". The result was documented and curated in a permanent exhibition titled Art is Here -"New art".

Part of this research is an examination of galleries educational activities that explores the theory and the practical ideas to define the formats of education within gallery spaces to develop a programme of activities aimed to children and the public.

The aim is to explore other formats for spaces to learn by bringing the "educational institution" and "cultural institutions", together by developing a common ground to create a curriculum for visiting schools to create a new platform for teachers to expand the model of education.

The practical result of the research is the presentation of a gallery project created for the permanent exhibition of modern art in the Moravian Gallery. Since no educational material detailing the social science concept of modernism was created for the exhibition itself, the creation of a methodological sheet that contains structured

educational content with a proposal for activities that allows elements of art pedagogy and cross-curricular links. In addition, the result enriches a constructivist-oriented model of teaching that can be used in galleries or can serve as a strategy point to develop new educational spaces.

Keywords: gallery school education; public workshops; educational gallery spaces

Matthias Theodor Vogt

Bringing the socio-economic environment of the Mongolian steppe to European museum visitors: Challenges of the planned Mongolian-German exposition „Steppenwächter“ (Guards of the steppe, Dresden 2026) from a museum learning perspective

Abstract

This text is not an ex-post-analysis, but rather an ex-ante-introduction into some challenges of a planned exposition on the “Mongol Uls” (State of Mongolia) from a museum learning perspective.

The Mongolian-German exposition “Dschingis Khan” on the 800th anniversary of the largest empire in the world’s history was a great success with visitors. Therefore, the Mongolian Foreign Minister asked the German Ambassador for a new topic to repeat this success. The Senckenberg Museum Görlitz and the Saxonian Institute of Cultural Infrastructures proposed to thematise the socio-economic environmental challenges of the Mongolian steppe from two perspectives: a natural sciences’ one, and a cultural sciences’ one. The working title is „Steppenwächter--Guards of the Steppe “.

Funds provided, we plan to open the exposition September 2026 through January 2027 at Dresden Japanisches Palais; the exposition may then go on tour (including may be Budapest) and finish at Seou, for to stay at Ulaanbaatar around 2031. Confirmed collaboration will be with Senckenberg Natural History Collections Dresden (SNSD), National Museum of Natural History Ulaanbaatar, Mongolia Cluster of the University of Vienna, and other partners.

Mongolian politics and Mongolian (male) society stick extremely to Dshingisism as national ideology. But is this a solution for nowadays immense Mongolian structural problems? Target point of the exposition is the following question: What will the audience do after leaving the exposition? Ideally, her or his task will be to shape the future of the steppe in Mongolia. “Become a steppe guardian! Your ideas might eventually enter into the exposition internet site, to be discussed by a Mongolian-German Youth parliament.”

Keywords: Mongolian steppe in a Museum Learning Perspective; Bi-disciplinary exposition (Natural Sciences and Cultural Studies); Transcontinental Cultural Policy